

Time: 3 Hrs**Marks 100**

Note:

- All Questions are compulsory.
- Figures to the right indicate full marks allotted to the questions.
- Working Notes wherever necessary should form a part of your answer.
- Calculate figures up to the two decimal points wherever required.

Q1. A). State whether the following statement are True or False (Any Ten)

10 Marks

1. Factory cost is also known as work cost.
2. A cost which is normally incurred at the given level of output is known as abnormal cost.
3. EOQ is not most economical size of order.
4. Labour turnover may be caused due to high wages.
5. Piece rate plan improves productivity.
6. Power is not a machine expense.
7. Rent is allocated on the basis of area.
8. Prime cost is Indirect cost.
9. Carriage outward should not be added to purchases.
10. Inventory valuation is done at cost of production.
11. Loss on sale of furniture is shown in cost accounting.
12. Dividend received increases financial accounting profit.

Q1. B) Match the followings: (Any Ten)

10 Marks

Column "A"	Column "B"
a. Economical Order size	i. Sales less total cost
b. Sunk cost	ii. Factory cost plus Office Overheads
c. Medical Services	iii. Percentage of Sales
d. Bin card	iv. Preventive cost
e. Computer service rate	v. Debited to financial profit and loss a/c
f. Time card	vi. Selling and Distribution Overheads
g. Profit	vii. Factory Overheads
h. Advertising	viii. Past Cost
i. Interest on Capital	ix. Effective use of time
j. Cost of Rectification	x. Stock position at Bin
k. Cost of Production	xi. EOQ
l. Fancy Packing distribution basis	xii. Per Hour

Q2.A.

20 Marks

A firm's inventory planning period is one year. Its inventory requirements for this period are 800 units. Assume that its order cost is Rs.25 per order. The carrying cost is expected to be Rs.1 per unit per year for an item.

The firm can procure inventories in various lots as follows: 1) 800 units, (2) 400 units, (3) 200 units (4) 100 units and (5) 50 units. Which of these order quantities is the economic order quantity use

(1) Tabulation Method (2) Equation Method.

OR

Q2. B.

20 Marks

Standard output per hour is 50 units. Actual output in a 40 hour week is 3,000 units. Wage rate is Rs.50 per hour. Dearness allowance is Rs. 25 per hour. Calculate Total Earnings under:

- i. Time Rate
- ii. Piece Rate
- iii. Halsey Premium System
- iv. Rowan Premium System
- v. Gantt Task Bonus System

Q3.A.

20 Marks

XYZ Ltd. has five departments: P, R and T are Production Departments and Q and S are Service Departments.

The following estimates of expenses are available:

Particulars	Rs.
General Overheads (Proportionate to Direct Wages)	1,00,000
Supervision	25,000
Fire insurance of stock	35,000
Power	55,000
Repairs and Maintenance of Machines	15,000
Rent	90,000

Other estimated details are as follows:

Particulars	P	Q	R	S	T
Direct Wages (Rs)	2,00,000	50,000	75,000	50,000	1,25,000
Number of Workers	4	2	2	1	1
Value of Stock (Rs)	4,00,000	-	1,75,000	-	1,25,000
Horsepower of Machine	6	-	3	-	2
Value of Machines (Rs)	5,00,000	2,00,000	4,00,000	1,00,000	3,00,000
Floor Space Area (Sq. Mt)	60	30	30	20	40

Prepare a statement showing Primary Distribution of Overheads.

OR

Q3.B.

20 marks

From the following information prepare a detailed Cost Sheet Showing Total Cost and Cost per unit For the Year ended 31st March 2023

Particulars	Rs
Opening Stock of Raw Material	17500
Direct Wages	125000
Purchase of Raw Material	900000
Carriage on Purchase of Raw material	12500
Sundry Expenses	10500
Power	49000

Custom Duty on Raw Material	32500
Salary to Office staff	175000
Income Tax	200000
Audit Fees	7500
Cost of special Design	140000
Interest on Loan	22500
Rent, Rates & Taxes	60000
Directors Fees	57500
Advertisement	37400
Closing Stock of Raw material	42500
Closing Stock of Finished Goods	?
Telephone Expenses	25000
Sales	1507500

Additional information:

1. 75% of Telephone Expenses are for Office and 25% are for Sales Department
2. Rent is to be allocated to the Factory, Office & Sales Department in the ratio 3:2:1
3. Stock of Finished Goods at the end is 2,000 units to be valued at Cost of Production.
4. Number of Units sold during the Year is 18,000 units

Q4.A.

10 marks

From the following, prepare a statement of reconciliation and find-out profit/loss as per financial records.

Particulars	Rs
Profit as per Cost Records	86,200
Preliminary Expenses W/off	475
Closing stock in Financial Records	15,000
Closing stock in Cost Records	25,000
Opening stock in Financial Records	26,300
Opening stock in Cost Records	27,000
Provision for Income Tax	20,150
Loss on sale of Asset in Financial A/c	2,850
Interest received	4,375
Depreciation in Financial A/c	5,600
Depreciation in Cost A/c	6,250
Factory Overhead under-recovered in Costing	1560

Q4.B.

10 marks

The following particulars relate to a new machine purchased:

Foreman's Salary	Rs.15,000 p.a.
Purchase price of the machine	Rs.24,00,000
Installation expenses	Rs.1,00,000
Insurance premium for the machine	Rs.3,000 p.a.

Rent per quarter	Rs.10,000
Estimated repair for the machine	Rs.6,000 p.a.
General Lighting for the whole area	Rs.1,000 per month
Estimated consumable stores	Rs.4,000 p.a.
Power : 2 units per hour at Rs.2 per unit.	

Additional Information:

1. The estimated life of the machine is 25 years and the estimated value at the end of the 25th year is NIL.
2. The machine is expected to run 50,000 hours in its life- time.
3. The machine occupies 40% of the total area.
4. The foreman devotes 1/3 of his time for the machine.

Calculate the machine hour rate for the machine.

OR

Q4.C.

10 marks

From the following data of March, 2023, calculate the cost of goods sold and value of closing stock using the following methods – FIFO

Date	Purchase		Sale	
	Quantity	Rate per unit Rs	Date	Quantity
01	1000	10	06	600
02	150	12	11	500
10	100	14	30	100
22	150	11		

Q4.D.

10 marks

Calculate the earnings of A and B from the following particulars for a month

	A	B
(i) Basic Wages	Rs.100	Rs.160
(ii) Dearness Allowance	50%	50%
(iii) Contribution to Provident Fund (on basic wages)	8%	8%
(iv) Contribution to Employee's State Insurance (on basic wages)	2%	2%
(v) Overtime	Hours 10	

The Normal working hours for the month are 200. Overtime is paid at double the total of normal wages and dearness allowance. Employer's and Employee's contribution to State Insurance and Provident Fund are at equal rates.

Q.5.

A) What is EOQ? What are its element?

(10 marks)

B) What is the advantage of cost accounting?

(10 marks)

OR

Q5 Write short notes (Any four out of six)

20 marks

1. Gantt Task Bonus Plans
2. Office and Administrations Overheads
3. Material turnover ratio
4. Idle time
5. Under and over absorption of overheads
6. Average stock level

मराठी रुपांतर

वेळ: ३ तास

गुण : १००

प्र.१. अ). खालील विधान सत्य आहे की असत्य आहे ते सांगा (कोणतेही दहा)

१० गुण

1. कारखाना खर्चाला कार्यखर्च असेही म्हणतात.
2. उत्पादनाच्या दिलेल्या स्तरावर सामान्यतः होणारा खर्च हा असाधारण खर्च म्हणून ओळखला जातो.
3. EOQ खरेदीआदेशाची सर्वात किफायतशीर आकारसंख्या नाही.
4. जास्त मजुरीमुळे मजुरांची उलाढाल होऊ शकते.
5. नगद योजना उत्पादकता सुधारते.
6. विजशक्ती हा संयंत्राचा खर्च नाही.
7. क्षेत्रफळाच्या आधारावर भाडे वाटप केले जाते.
8. अधिपरिव्यय ही अप्रत्यक्ष किंमत आहे.
9. जावक गाडीभाडे खर्च हा खरेदीमध्ये जोडला जाऊ नये.
10. शिलकीच्या मालसाठ्याचे मूल्यांकन उत्पादनाच्या खर्चावर केले जाते.
11. फर्निचरच्या विक्रीतील तोटा परिव्यय लेखापुस्तकात दर्शविला जातो.
12. मिळालेला लाभांश आर्थिक नफा वाढवतो.

प्र.१. ब) खालील स्तंभ जुळवा: (कोणतेही दहा)

१० गुण

स्तंभ “अ”	स्तंभ “ब”
अ. आर्थिक खरेदीआदेश आकार	i विक्री वजा एकूण खर्च
ब. बुडीत खर्च	ii कारखाना खर्च अधिक कार्यालयीन खर्च
क. वैद्यकीय सेवा	iii विक्रीची टक्केवारी
ड. बिन कार्ड	iv प्रतिबंधात्मक खर्च
इ. संगणक सेवा दर	v. आर्थिक नफा आणि तोटा खात्यामध्ये वर्ग केले
फ. वेळ कार्ड	vi विक्री आणि वितरण खर्च
ग. नफा	vii कारखाना खर्च
ह. जाहिरात	viii भूतपूर्व खर्च
य. भांडवलावर व्याज	ix वेळेचा प्रभावी वापर
ज. दुरुस्तीची किंमत	x बिन स्टॉक स्थिती
ख. उत्पादन खर्च	xi EOQ
ल. आकर्षक वेतन वितरण आधार	xii प्रती तास

प्र.२.अ.

२० गुण

एका उद्योगसंस्थेचा मालसाठा नियोजन कालावधी एक वर्ष असतो. या कालावधीसाठी त्याची यादी आवश्यकता 800 नग आहेत. त्याची आदेश किंमत प्रति आदेश रुपये २५ आहे असे गृहीत धरा. मालसाठा संचयन खर्च प्रति नग प्रति वर्ष रु.1 इतका अपेक्षित आहे.

उद्योगसंस्था खालीलप्रमाणे विविध साच्यामध्ये खरेदी करू शकते: 1) 800 नग , (2) 400 नग, (3) 200 नग (4) 100 नग आणि (5) 50 नग. यापैकी कोणत्या खरेदी आदेशाची मात्रा म्हणजे आर्थिक आदेश प्रमाण वापर आहे ते (1) टेबल पद्धत (2) समीकरण पद्धतीने स्पष्ट करा.

किंवा

प्र.२ ब.

२० गुण

प्रति तास मानक उत्पादन 50 नग आहे. 40 तासांच्या आठवड्यात वास्तविक उत्पादन 3,000 नग आहे. मजुरी दर तासाला 50 रुपये आहे. महागाई भत्ता रु. 25 प्रति तास. या अंतर्गत एकूण कमाईची गणना करा:

i वेळ दर

ii तुकडा दर

iii हॅल्सी प्रीमियम प्रणाली

iv रोवन प्रीमियम प्रणाली

v. गांत कार्य बोनस प्रणाली

प्र.३ अ.

२० गुण

क्स, वाय, झेड लिमिटेड मध्ये पाच विभाग आहेत: पी, आर आणि टी हे उत्पादन विभाग आहेत आणि क्यू आणि एस हे सेवा विभाग आहेत. खर्चाचे खालील अंदाज उपलब्ध आहेत:

तपशील	रुपये
सामान्य खर्च (थेट वेतनाच्या प्रमाणात)	1,00,000
पर्यवेक्षण	25,000
शिल्लक मालसाठ्याचा अग्निविमा	35,000
विजशक्ती	55,000
संयंत्राची दुरुस्ती आणि देखभाल	15,000
भाडे	90,000

इतर अंदाजे तपशील खालीलप्रमाणे आहेत:

तपशील	पी	क्यू	आर	एस	टी
थेट वेतन (रु.)	2,00,000	50,000	75,000	50,000	1,25,000
कामगारांची संख्या	4	2	2	1	1
शिल्लक मालसाठ्याचे मूल्य (रु.)	4,00,000	-	1,75,000	-	1,25,000
संयंत्राची अश्वशक्ती	6	-	3	-	2
संयंत्राचे मूल्य (रु.)	5,00,000	2,00,000	4,00,000	1,00,000	3,00,000
मजल्यावरील जागा क्षेत्र (चौ. मीटर)	60	30	30	20	40

खर्चाचे प्राथमिक वितरण दर्शविणारे विधान तयार करा.

किंवा

प्र.३ ब.

२० गुण

खालील माहितीवरून 31 मार्च 2023 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी एकूण किंमत आणि प्रति नग किंमत दर्शवणारे तपशीलवार खर्च पत्रक तयार करा.

तपशील	रुपये
सुरुवातीचा शिल्लक कच्च्या मालाचा साठा	17500
थेट वेतन	125000
कच्च्या मालाची खरेदी	900000
कच्च्या मालाच्या खरेदीवर वाहतूक	12500
विविध खर्च	10500
विजशक्ती	49000
कच्च्या मालावरील आयातकर	32500
कार्यालयीन कर्मचाऱ्यांना वेतन	175000
आयकर	200000
हिशेबतपासणी शुल्क	7500
विशेष डिझाइनची किंमत	140000
कर्जावरील व्याज	22500
भाडे, दर आणि कर	60000
संचालक शुल्क	57500
जाहिरात	37400
शेवटी शिल्लक राहिलेला कच्च्या मालाचा साठा	42500
शेवटी शिल्लक राहिलेला तयार मालाचा साठा	?
दूरध्वनी खर्च	25000
विक्री	1507500

अतिरिक्त माहिती:

1. 75% दूरध्वनी खर्च कार्यालयासाठी आणि 25% विक्री विभागासाठी आहेत
2. कारखाना, कार्यालय आणि विक्री विभागाला 3:2:1 या प्रमाणात भाडे वाटप केले जाईल.
3. शेवटचा तयार वस्तूचा साठा 2,000 नग आहे, जो उत्पादन खर्चावर मोजला जातो.
4. वर्षभरात विक्री झालेल्या नगांची संख्या 18,000 नग आहे

प्र.४. अ.

१० गुण

खालीलपैकी, आर्थिक नोंदीनुसार जुळवणी विवरण तयार करा आणि नफा/तोटा शोधा.

तपशील	रुपये
परिव्यय नोंदीनुसार नफा	86,200
प्राथमिक खर्च वर्ग केला	475
आर्थिक पुस्तकांतील अंतिम शिल्लक साठा	15,000
परिव्यय पुस्तकांतील अंतिम शिल्लक साठा	25,000
आर्थिक पुस्तकांतील आरंभीचा शिल्लक साठा	26,300
परिव्यय पुस्तकांतील आरंभीचा शिल्लक साठा	27,000
आयकरासाठी तरतूद	20,150
आर्थिक पुस्तकांमधील मालमत्तेच्या विक्रीतील तोटा	2,850
व्याज मिळाले	4,375
आर्थिक पुस्तकांमधील घसारा	5,600
परिव्यय पुस्तकांमधील घसारा	6,250
कारखाना खर्च परिव्यय पुस्तकांत कमी वसूल झाले	1,560

प्र.४. ब.

१० गुण

खालील तपशील खरेदी केलेल्या नवीन संयंत्रांशी संबंधित आहेत:

अधिकर्मी वेतन रु.15,000 प्रति वर्ष

संयंत्राची खरेदी किंमत रु. 24,00,000

स्थापना खर्च रु. 1,00,000

संयंत्रासाठी विमा हप्ता रु.3,000 प्रति वर्ष

प्रति तिमाही भाडे रु. 10,000

संयंत्राची अंदाजे दुरुस्ती रु.6,000 p.a.

संपूर्ण परिसरासाठी सामान्य प्रकाश व्यवस्था रु. 1,000 प्रति महिना

अंदाजे उपभोग्य साहित्य Rs.4,000 प्रति वर्ष

विजशक्ती : 2 मात्रा प्रति तास 2 रुपये प्रति मात्रा .

अतिरिक्त माहिती:

1. संयंत्राचे अंदाजे आयुष्य 25 वर्षे आहे आणि 25 व्या वर्षाच्या शेवटी अंदाजे मूल्य शून्य आहे.

2. संयंत्र त्याच्या जीवनकाळात 50,000 तास चालणे अपेक्षित आहे.

3. संयंत्र एकूण क्षेत्रफळाच्या 40% व्यापते.

4. अधिकर्मी आपला 1/3 वेळ मशीनसाठी देतो.

संयंत्रासाठी संयंत्र तासाचा दर मोजा.

किंवा

प्र.४.क.

१० गुण

मार्च 2023 च्या खालील माहितीवरून, खालील पद्धती वापरून विक्री केलेल्या मालाची किंमत आणि शिल्लक मालसाठ्याची प्रथम आगमन प्रथम निर्गमन पद्धतीने किंमत मोजा

तारीख	खरेदी		विक्री	
	नग	प्रति नग किंमत	तारीख	नग
01	1000	10	06	600
02	150	12	11	500
10	100	14	30	100
22	150	11		

प्र.४ ड.

१० गुण

एका महिन्यासाठी खालील तपशिलांमधून ए आणि बी च्या कमाईची गणना करा.

	ए	बी
(i) मूळ वेतन	रु. 100	Rs.160
(ii) महागाई भत्ता	50%	50%
(iii) भविष्य निर्वाह निधीमध्ये योगदान (मूळ वेतनावर)	8%	8%
(iv) कर्मचाऱ्यांच्या राज्य विम्यामध्ये योगदान (मूळ वेतनावर)	2%	2%
(v) कामाची अतिरिक्त वेळ	10 तास	

महिन्याचे सामान्य कामाचे तास 200 आहेत. अतिरिक्त कामाची वेळेचा मोबदला एकूण सामान्य वेतन आणि महागाई भत्त्याच्या दुप्पट दिला जातो. राज्य विमा आणि भविष्य निर्वाह निधीमध्ये नियुक्ता आणि कर्मचारी यांचे योगदान समान दराने आहे.

Q.5. अ) EOQ म्हणजे काय? त्याचे घटक काय आहेत?

१० गुण

ब) परिव्यय लेखाप्रणालीचे फायदे काय आहेत?

१० गुण

किंवा

Q5. टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

२० गुण

1. गांत कार्य बोनस योजना
2. कार्यालय आणि प्रशासन परिव्यय
3. साहित्य उलाढालीचे प्रमाण
4. निष्क्रिय वेळ
5. प्रशासन परिव्यय कमी आणि अधि शोषण
6. सरासरी मालसाठा पातळी
